

НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ

Ташматов В. А.

В цій статті буде розглянуто питання надання поліцією України домедичної допомоги особам, що постраждали від дії різного виду надзвичайних ситуацій.

Ключові слова: невідкладний стан, перший на місці події, екстрена медична допомога, домедична допомога, особи, що повинні надавати домедичну допомогу.

В данной статье будут рассмотрены вопросы оказания полицией Украины домедицинской помощи лицам, пострадавшим от действий разного вида чрезвычайных ситуаций.

Ключевые слова: неотложное состояние, первый на месте происшествия, экстренная медицинская помощь, домедицинская помощь, лица, обязанные предоставлять домедицинскую помощь.

This article will consider the issues of providing Ukrainian police with home care for people affected by various kinds of emergency situations.

Key words: emergency, first at the scene of the incident, emergency medical care, home care, people obliged to provide home health care.

Актуальність дослідження. Захист життя та здоров'я людини можна визначити як одну із найважливіших функцій держави. Конституцією України встановлено, що людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканність та безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (ст. 3). Саме Законом України «Про Національну поліцію» передбачено, що поліція зобов'язана надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я.

Мета цієї статті – розглянути алгоритм дій поліцейського під час надання домедичної допомоги.

Українське законодавство визначає конкретний перелік осіб, що зобов'язані надавати допомогу постраждалим, які знаходяться у невідкладному стані. Тут треба зазначити, що невідкладний стан – це стан, за якого у людини раптово погіршилося фізичне або психічне здоров'я і виникла пряма та невідворотна загроза її життю та здоров'ю, спричинена внаслідок хвороби, травми, отруєння або інших внутрішніх чи зовнішніх причин. Така допомога здійснюється спеціально визначеними суб'єктами, що першими опинилися на місці події – території, приміщенні або будь-якому іншому місцезнаходженні людини у невідкладному стані на момент здійснення виклику екстреної медичної допомоги. Перший на місці події – це людина, що виконує базові маніпуляції для порятунку життя постраждалого з використанням мінімального набору обладнання або за його повної відсутності. Головне завдання першого на місці події – розпочати процес надання невідкладної медичної допомоги тим, хто цього потребує.

Екстрена медична допомога – медична допомога, яка полягає у здійсненні працівниками системи екстреної медичної допомоги відповідних невідкладних

організаційних, діагностичних та лікувальних заходів, спрямованих на врятування і збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я.

Домедична допомога – невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону зобов'язані здійснювати такі дії та заходи.

Особами, які зобов'язані надавати домедичну допомогу людині у невідкладному стані, є: рятувальники аварійно-рятувальних служб, працівники державної пожежної охорони, поліцейські, фармацевтичні працівники, провідники пасажирських вагонів, бортпровідники та інші особи, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти практичними навичками надання домедичної допомоги.

Національна поліція України (далі – поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Завданнями поліції є надання поліцейських послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Поліцейський зобов'язаний, в тому числі, надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я.

Перелік практичних навичок, якими повинен володіти працівник поліції з надання домедичної допомоги в екстремальних ситуаціях:

1. Визначення симптомів респіраторної та серцевої зупинки.
2. Прості прийоми полегшення дихання.
3. Штучне дихання.
4. Зовнішній масаж серця.
5. Основи підтримки життєдіяльності (відновлення роботи серця, дихання).
6. Визначення життєвих показників.
7. Оцінка стану потерпілого за життєвими ознаками.
8. Видалення сторонніх предметів при обструкції дихальних шляхів.
9. Накладання «шийного коміра» та іммобілізація хребта.
10. Накладання транспортних шин.
11. Витягання потерпілих з транспортних засобів.
12. Техніка накладання тугої пов'язки на рану, яка кровоточить.
13. Техніка накладання джгута при ампутації.

14. Перша допомога при опіках, відмороженнях.
15. Прості прийоми рятування на воді.
16. Дотримання заходів безпеки під час роботи в небезпечних місцях.

У разі ненадання без поважних причин на місці події домедичної допомоги або необґрунтовану відмову у її наданні поліцейські несуть дисциплінарну, адміністративну, кримінальну або цивільно-правову відповідальність.

Для здійснення кваліфікованої домедичної допомоги, поліцейські зобов'язані проходити відповідну підготовку та підвищення кваліфікації. У ході підготовки поліцейські вивчають: 1) медико-правові та етичні аспекти надання домедичної допомоги; 2) як надавати домедичну допомогу, щоб виявити фактори, які загрожують життю, та усунути або зменшити їх негативний вплив на організм людини; 3) як оцінювати стан постраждалого, здійснювати первинний і вторинний його огляд, ґрунтуючись на принципах анатомії, фізіології, патофізіології та особливостях вікового розвитку людини; 4) як здійснювати серцево-легеневу реанімацію (СЛР), виконувати основи підтримки життєдіяльності; 5) як надавати допомогу постраждалим з невідкладними медичними станами або станами, що викликані факторами навколишнього середовища, як-от: загальне переохолодження, обмороження, перегрівання, опіки; 6) як надавати домедичну допомогу постраждалим з тупими травмами, проникаючими пораненнями, пошкодженнями опорно-рухового апарату; 7) як вживати невідкладних заходів для зупинки кровотечі, накладати пов'язки; 8) як працювати з базовим медичним обладнанням, застосовувати підручні засоби; 9) принципи іммобілізації та евакуації постраждалих з транспортних засобів; 10) запобігати пошкодженням хребта, особливо його шийного відділу; 11) як надавати допомогу вагітним та при пологах; 12) накладати пов'язки; 13) надавати першу допомогу при опіках, обмороженнях; 14) дотримуватись заходів безпеки під час роботи у небезпечних місцях.

Підготовка та підвищення кваліфікації проводяться на базі вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів I-IV рівня акредитації незалежно від форми власності та підпорядкування, навчально-тренувальних відділів центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, навчально-тренувальних відділів Товариства Червоного Хреста, інших навчально-тренувальних підрозділів (далі – установи), які провадять діяльність відповідно до законодавства про освіту за програмами, затвердженими Міністерством охорони здоров'я України (далі – МОЗ) і погодженими з Міністерством освіти та науки України (далі – МОН).

Установи, на базі яких проводяться підготовка та підвищення кваліфікації, за рівнем матеріально-технічного забезпечення і підготовки викладачів повинні відповідати вимогам, установленим МОН.

Поліцейські після проходження навчання повинні знати:

- 1) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при раптовій зупинці серця;
- 2) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при серцевому нападі;
- 3) Порядок проведення серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора;

- 4) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на пошкодження хребта;
- 5) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму голови (черепно-мозкова травма);
- 6) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на пошкодження живота;
- 7) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на інсульт;
- 8) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму грудної клітки;
- 9) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на перелом кісток кінцівок;
- 10) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при рані кінцівки, в тому числі ускладненій кровотечею;
- 11) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при травматичній ампутації;
- 12) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при позиційному стисканні м'яких тканин;
- 13) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на шок;
- 14) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при порушенні прохідності дихальних шляхів – обтурації стороннім тілом;
- 15) Порядок надання домедичної допомоги при наявності декількох постраждалих;
- 16) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гостре отруєння невідомою речовиною;
- 17) Порядок надання психологічної підтримки постраждалим при надзвичайній ситуації;
- 18) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим з опіками;
- 19) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим з переохолодженням / відмороженням;
- 20) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при утопленні;
- 21) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при перегріванні;
- 22) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при травмах та пошкодженнях очей;
- 23) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при укусах тварин та комах;
- 24) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при падінні з висоти;
- 25) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при дорожньо-транспортних пригодах;
- 26) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при ураженні електричним струмом та блискавкою;
- 27) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при судомах (епілепсії);
- 28) Порядок надання домедичної допомоги постраждалим без свідомості.

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
2. Закон України «Про екстрену медичну допомогу» від 05.07.2012 року. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5081-17>.
3. Закон України «Про Національну поліцію» від 05.07.2015 року. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19.

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

4. Постанова Кабінету Міністрів України № 1115 від 21.11.2012 року. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1115-2012-%D0%BF>

5. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 132 від 02.03.2009 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0445-09>.

6. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 398 від 06.06.2014 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-14>.

7. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 346 від 29.03.2017 року. URL: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20170329_346.html.

Ташматов В. А.,
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри тактико-спеціальної
та вогневої підготовки
Одеського державного університету внутрішніх справ